

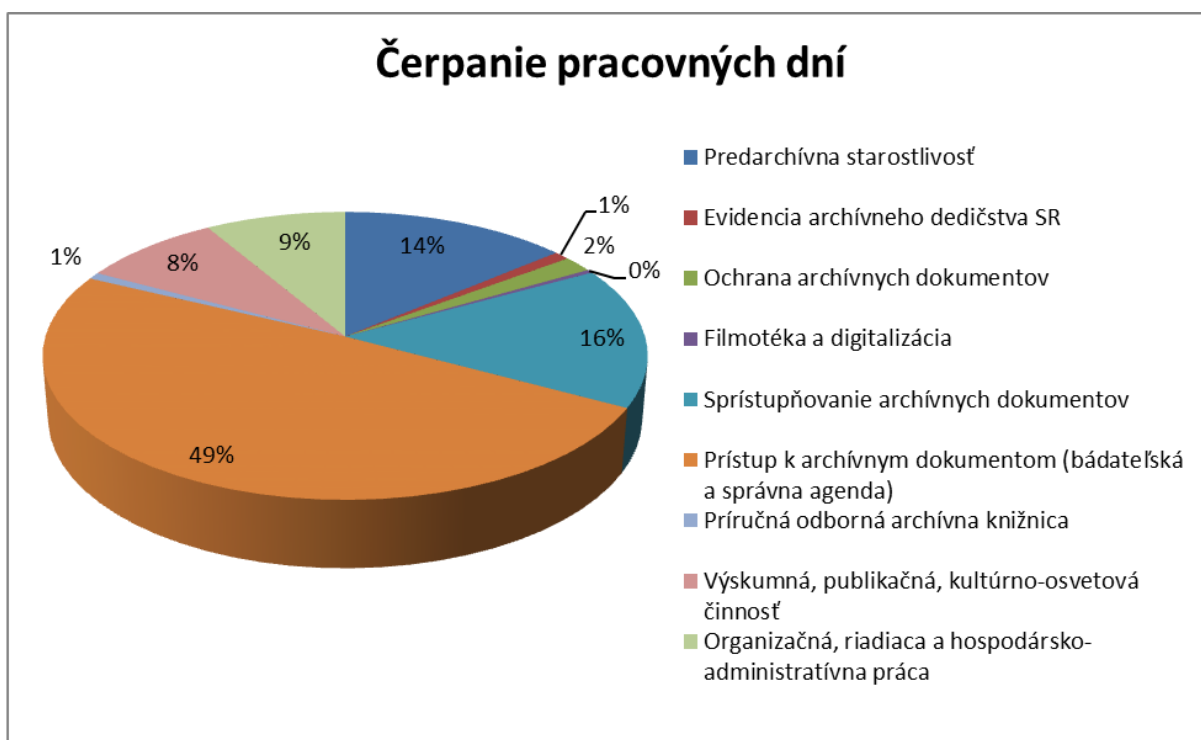
Správa o činnosti Štátneho archívu v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany v roku 2023

K 31. decembru 2023 disponoval Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany 6 systematizovanými miestami. Z celkového počtu zamestnancov aj naďalej pracovalo 6 zamestnancov v stálej štátnej službe, ktorí sa podieľali na plnení odborných úloh archívu. Z toho 4 zamestnanci majú vysokoškolské a 2 stredoškolské vzdelanie (1 zamestnanec má absolvovaný archívny kurz). Počas roka došlo k personálnej zmene, pretože PhDr. Viktor Wiedermann k 1. júnu 2023 ukončil štátnozamestnanecký pomer formou výpovede, čo sa odrazilo nielen v celkovom počte odpracovaných dní oproti predchádzajúcemu roku, ale aj v rozsahu vykonanej práce. Uvoľnené štátnozamestnanecké miesto bolo neobsadené až do 1. decembra 2023, keď po absolvovaní výberového konania nastúpila na vykonávanie dočasnej štátnej služby v pozícii samostatný radca Ing. Katarína Garajová.

Tak ako aj v predchádzajúcich rokoch aj pre rok 2023 možno konštatovať, že personálne obsadenie archívu je poddimenzované vzhľadom na rozsah a skladbu archívnych fondov, na neustály rast a náročnosť správnej a bádateľskej agendy, na rast úloh v organizačnej, riadiacej a hospodársko-administratívnej oblasti, na zabezpečovanie rezortných výskumných úloh, ale aj vzhľadom na dislokáciu archívnych fondov uložených v externých skladových priestoroch (budova ministerstva vnútra na Bernolákovej ulici v Topoľčanoch).

Možno konštatovať, že rok 2023 opätovne znamenal tlak vo forme zvýšeného nárastu správnej agendy oproti roku 2022.

Spolu bolo v archíve v roku 2023 odpracovaných 1053 dní, čo je pokles o 141 dní oproti minulému roku 2022 (1194 odpracovaných dní). Najväčší počet dní sa štandardne vyčerpá v kapitole C. 6. – zabezpečenie prístupu k archívnym dokumentom (bádateľská agenda, správna agenda), a to 519 dní a v kapitole C. 5 – spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov sa vyčerpalo 167 dní. V oblasti predarchívnej starostlivosti sa vyčerpalo 146 pracovných dní, v kultúrno-osvetovej činnosti 90 dní a v oblasti organizačnej a riadiacej práce 90 pracovných dní. Najmenej sa vyčerpalo v oblastiach ako evidencia (10 dní), ochrana (19 dní), knižnica (8 dní) a filmotéka (4 dni), ktorá sa v našom archíve vykonáva v obmedzenej miere z dôvodu dlhodobo chýbajúcej požadovanej techniky.

1. PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ NA ÚSEKU SPRÁVY REGISTRATÚR

Kompetencie archívu sa vzťahujú na okresy Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany, pričom archív v tomto roku evidoval celkovo 435 pôvodcov registratúry, čo je zvýšenie o 2 pôvodcov oproti minulému roku (433 pôvodcov registratúry). Počet pôvodcov registratúry I. kategórie bol 270 a II. kategórie 165. Predarchívnu starostlivosť vykonávali do mája 2023 dvaja zamestnanci archívu. Po ukončení štátnozamestnaneckého pomeru PhDr. Viktora Wiedermanna, vykonávala celú predarchívnu starostlivosť do konca roka jedna zamestnankyňa archívu (PhDr. Soňa Šumová). Spolu bolo vyčerpaných na túto oblasť 146 pracovných dní. Okrem vykonávania vyradovania registratúrnych záznamov a štátneho odborného dozoru u pôvodcov sa naďalej riešila aktualizácia a dopĺňanie v zložkách pôvodcov v Elektronickom archíve (dopĺňanie údajov o vyradovacích a preberacích konaniach, o normách pôvodcov, o vykonaných kontrolách).

Podľa plánu kontrolnej činnosti na rok 2023 mali zamestnanci Štátneho archívu v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany vykonať na základe § 28 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov kontroly u 10 pôvodcov. Vykonaných bolo 11 kontrol (9 bolo z plánovaných), pričom jedna kontrola sa uskutočnila mimo plánu (komplexná, pôvodca I. kategórie) z dôvodu dlhodobého nevykonania vyradovacieho konania a nevypracovania registratúrneho poriadku. Jedna plánovaná kontrola (Poľnohospodárske družstvo Šalgovce, komplexná, pôvodca II. kategórie) sa neuskutočnila z dôvodu personálneho poddimenzovania – ukončenie pracovného pomeru štátneho zamestnanca a zároveň zo strany pôvodcu nastala komplikácia, pretože celá registratúra je umiestnená v okrese Trnava.

Štátny odborný dozor vykonávali v I. polroku 2023 dvaja zamestnanci archívu, pričom od II. polroku 2023 zostal na výkon kontrol len jeden zamestnanec. V roku 2023 kontroly boli

uskutočnené u 11 pôvodcoch - 5 komplexných, 5 následných a 1 kontrola na podnet. V okrese Bánovce nad Bebravou boli vykonané 2 následné kontroly (PhDr. Soňa Šumová) a v okrese Partizánske boli vykonané 2 následné a 1 komplexná kontrola (PhDr. Soňa Šumová). V okrese Topoľčany boli vykonané 4 komplexné, 1 následná kontrola (PhDr. Viktor Wiedermann) a 1 kontrola na podnet.

Kontroly sa zameriavali najmä na správu registratúry pôvodcov I. kategórie (obecné úrady; stredné a základné školy). Kontroly naďalej výraznou mierou prispievajú k zlepšeniu úrovne správy registratúry u pôvodcov, a podobne aj školenia a inštruktáže, ktoré pre subjekty vykonávajú zamestnanci archívu v oblasti predarchívnej starostlivosti. Možno konštatovať, že kontrolná činnosť prispieva k skvalitneniu správy registratúry u kontrolovaných subjektov, pričom zvýšenie frekvencie kontrol by určite prispelo k dosiahnutiu ešte lepších výsledkov, čo je však podmienené personálnym a technickým vybavením archívu.

Posúdených a schválených bolo 34 registratúrnych poriadkov a plánov a 79 predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. Podobne ako v roku 2022, tak aj v roku 2023 boli viaceré návrhy na vyradenie a tiež preberacie konania predložené prostredníctvom CÚD (centrálne úradné doručovanie). Uvedená situácia nastala z dôvodu dlhodobej nefunkčnosti Elektronického archívu SR aj v priebehu roka 2023.

V rámci konzultačnej a metodickej činnosti archív uskutočnil 15 školení správy registratúry. Konzultácií, inštruktáží a metodických usmernení poskytol archív spolu 700. Tento výrazný nárast súvisel s nadobudnutím účinnosti vyhlášky MV SR č. 336/2023 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MV SR č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu v znení vyhlášky č. 49/2019 Z. z.

2. EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA

V roku 2023 sa vyčerpalo na evidenciu archívneho dedičstva v rámci odborných archívnych činností 10 pracovných dní. Pozornosť archívu bola zameraná na priebežnú aktualizáciu a dopĺňanie údajov so skutočným stavom evidenčných listov archívnych súborov v aplikáciách Afondy a Elektronický archív ISEA.

K 31. decembru 2023 archív evidoval 1155 archívnych fondov a zbierok s celkovým rozsahom 3923 bm, čo je nárast oproti roku 2022 (1149 archívnych fondov a zbierok s celkovým rozsahom 3901,20 bm). Počet spravovaných archívnych fondov na základe depositnej zmluvy uzavretej s vlastníkom archívnych dokumentov zostal v roku 2023 nezmenený – archív spravuje 24 bm archívnych dokumentov z činnosti 11 cirkevných pôvodcov.

Na základe preberacieho konania archív prevzal 38 prírastkov v celkovom objeme 25,16 bm archívnych dokumentov po vyradovacích konaniach (v roku 2022 43 prírastkov v celkovom objeme 35,80 bm). Napriek tomu, že archív nedisponuje dostatočnou úložnou kapacitou (v depotoch sa už nachádzajú len menšie voľné časti políc, z tohto dôvodu uloženie väčšieho prírastku na jednom mieste nie je možné), sa snaží, aby všetky archívne dokumenty boli prevzaté do archívu a nezostávali uložené u pôvodcov. Prírastky tvorili aj v tomto roku najmä archívne dokumenty orgánov štátnej správy a samosprávy, školstva, justície a poľnohospodárskych družstiev. V roku 2023 najväčší objem prebratých písomností predstavovali fondy Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, pracovisko Bánovce nad Bebravou 2004 – 2012 (3,24 bm), Poľnohospodárske družstvo "Radošinka" Veľké Ripňany 1953 – 2012 (2,76 bm), Obecný notársky úrad v Topoľčanoch 1873 – 1945 (1958) (2,48 bm), Mesto Topoľčany (1961) 1991 – 2017 (1,68 bm) a Obvodný notársky úrad v Kovarciach 1894 – 1945 (1953) (1,00 bm).

Prírastky od pôvodcov boli v roku 2023 boli prebraté väčšinou na základe vyradovacích konaní.

Úbytky archívnych dokumentov v roku 2023 v celkovom rozsahu 11,5 bm boli spôsobené vnútorným vyradovaním najmä pri spracovávaní fondov Okresného národného výboru v Topoľčanoch a Okresnej poľnohospodárskej správy v Topoľčanoch.

3. OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Na ochranu archívnych dokumentov bolo v roku 2023 čerpaných 19 dní, čo je porovnateľné s rokom 2023 (22 dní). Po vykonaní generálnej revízie archívnych fondov, ktorá sa uskutočnila v roku 2015, navrhla pracovná skupina na reštaurovanie alebo konzervovanie 6 mestských kníh z rokov 1685 – 1848 z fondu Mestečka Topoľčany. Na základe tohto návrhu bol v roku 2023 navrhnutý na reštaurovanie a konzervovanie Mestský protokol 1804 – 1842 (1 kniha). Reštaurovanie mestského protokolu sa napokon nepodarilo zabezpečiť, a to z dôvodu obsadených kapacít reštaurátorskej dielne v Slovenskom národnom archíve v Bratislave. Spomínaný mestský protokol bude opätovne navrhnutý na reštaurovanie a konzervovanie v roku 2024.

V aplikácii EPAP (Evidencia pečatí a pečatidiel) sme zaevidovali v tomto roku 20 sfragistických jednotiek (z rokov 1924 – 1934), pričom celkovo máme zaevidovaných 85 ks pečatí a pečiatok.

V roku 2023 sa pokračovalo v systematickej digitalizácii, pričom sa vyhotovilo sa celkovo 161 záberov. Čiastočne bola zdigitalizovaná Školská kronika – Veľké Ostratice (141 záberov).

Opätovne aj v tomto roku sa časť prác vyčerpala s prácami súvisiacim s dislokáciou archívnych dokumentov, a to archívneho fondu Všeobecná úverová banka, a.s. Topoľčany 1957 – 1982 (4,4 bm). Zároveň boli dislokované všetky spisy o fondoch v rozsahu 16, 44 bm z depotu do kancelárskych priestorov archívu, a to z dôvodu obmedzenej kapacity depotu.

V oblasti správy budovy archívu, nenastali výraznejšie zmeny oproti minulým rokom (za posledných 16 rokov). Opravy poškodených častí objektu archívu – opadajúca omietka na vonkajšom podhláde prečnievajúcej časti strešnej konštrukcie ponad obvodové múry, ochranný náter schodov a zábradlia, opadajúca omietka na bezbariérovom prístupe, interiérové ochranné nátery kancelárskych priestorov a priestorov kuchyne, neboli opätovne ani v roku 2023 zrealizované. V priebehu roka 2023 boli vykonané len drobné údržbárske práce na budove archívu a bol zabezpečený krovinný rez na údržbu areálu.

Vzhľadom k tomu, že sa dlhodobo a koncepčne nerieši technický stav budovy archívu, tak to spôsobuje, že jej fyzický stav je čoraz horší – nielen interiérové, ale aj exteriérové časti budovy.

Nevyhnutná je aj renovácia elektronického bezpečnostného systému, ktorý bol inštalovaný ešte v roku 2005 pri nadstavbe administratívnych miestností budovy archívu. Aktuálne už nie je bezpečnostný systém plne funkčný, čo spôsobuje, že zamestnanci musia dochádzať na časté výjazdy z dôvodu, že bezpečnostná signalizácia, ktorá je napojená na pult centrálnej ochrany, sa bez akejkoľvek príčiny niekoľkokrát za mesiac aktivuje. Výjazdy zamestnanci uskutočňujú z niekoľkokilometrovej vzdialenosti, vo svojom voľnom čase, častokrát v nočných hodinách a najmä na vlastné náklady, pretože doteraz nebola vyriešená otázka náhrady za služobnú pohotovosť mimo miesta vykonávania štátnej služby – za neaktívnu časť služobnej pohotovosti (§144 zákona č. 55/2017). Archív je napojený na pult centrálnej ochrany a zamestnanci musia dochádzať na výjazdy z niekoľkokilometrovej vzdialenosti, vo voľnom čase a na vlastné náklady (zabezpečujúc tým ochranu štátnych objektov).

Akútnym problémom je kapacitná vyčerpanosť, na ktorú upozorňujeme už niekoľko rokov. Budova archívu stojí na pozemku ministerstva, preto by bolo vhodné do budúcnosti uvažovať o prístavbe, ktorá by vyriešila situáciu s nedostatkom priestoru. V súčasnosti

z celkovej kapacity depotov 4000 bm, archív nedisponuje žiadnou voľnou kapacitou depotov, čím hrozí, že archív nebude môcť kam preberať archívne dokumenty. V depotoch sa nachádzajú už len voľné časti políc, ktoré neumožňujú uloženie väčšieho prírastku na jednom mieste. Z dôvodu nedostatočnej kapacity archívu, boli v uplynulých rokoch viaceré archívne fondy (miestnych národných výborov) dislokované do budovy ministerstva vnútra na Bernolákovej ulici v Topoľčanoch. V súčasnosti už ani tento externý depot nemá žiadnu voľnú kapacitu.

Treba upozorniť, že kapacitná nedostatočnosť a dislokácia archívnych fondov do externého depotu má nepriaznivý vplyv na pracovné činnosti zamestnancov, a to z dôvodu straty času pri ich presune, pri vybavovaní správnej a bádateľskej agendy a pri sprístupňovaní archívnych fondov.

V rámci ochrany archívnych dokumentov bolo v archívnych depotoch zabezpečované sledovanie fyzikálnych činiteľov – svetlo, teplo, vlhkosť a prah, z dôvodu ich nepriaznivého pôsobenia na fyzický stav archívnych dokumentov. Na ochranu archívnych dokumentov, ale aj zamestnancov archívu a bádateľov, ministerstvo vnútra zabezpečilo germicídne žiariče v rokoch 2022 – 2023. Jeden germicídny žiarič je umiestnený v bádateľni archívu a druhý je určený do depotov, ktorého prevádzka je bez prítomností ľudí.

4. FILMOTÉKA

V roku 2023 sa na túto oblasť vyčerpalo len 4 dni, aj to spojených výlučne iba so systematickou digitalizáciou, nie s mikrofilmovaním. Mikrofilmovanie je naďalej nefunkčné z dôvodu dlhodobo chýbajúcej požadovanej techniky.

5. SPRACOVANIE A SPRÍSTUPNENIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov bolo aj v roku 2023 jednou z prioritných úloh archívu. Na túto odbornú činnosť sa vyčerpalo 167 pracovných dní a aktívne sa na nej podieľali všetci (5) zamestnanci archívu, ktorí okrem toho, že sprístupňujú archívne fondy, sa venujú aj predarchívnej starostlivosti, správnej a bádateľskej agende, evidovaniu do aplikácie EPAP, riadiacim a hospodársko-ekonomickým činnostiam. Zároveň sa každý rok zamestnanci archívu aktívne podieľajú na plnení nových rezortných a ústavných úlohách („100 rokov reforiem verejnej správy na Slovensku“ a „Slovensko v obrazoch“; vernisáž výstavy „Slovensko v štátnej symbolike“; organizovanie seminára "Slovenskí architekti a stavitelia v Topoľčanoch"; „Architektúra skrytá v archíve“ - výskum k výstave a ku dňu otvorených dverí).

Individuálny výskum zamestnancov archívu sa sústreďoval na výskum regionálnych dejín k príprave príslušných kapitol do monografie obce Ostratice.

V tomto roku sme podľa plánu pokračovali v sprístupňovaní kmeňového fondu archívu – Okresného národného výboru v Topoľčanoch, finančný odbor 1960 – 1990 a poľnohospodársky odbor 1945 – 1960.

Zároveň sme dokončili usporiadanie a zinventarizovanie fondu Mestský národný výbor v Topoľčanoch (1918) 1945 – 1990 (1992). Vyhotovil sa čistopis archívnej pomôcky – inventár, ktorý bude prístupný širokej bádateľskej verejnosti. Fond bol zinventarizovaný v elektronickej podobe v programe BACH – Inventáre.

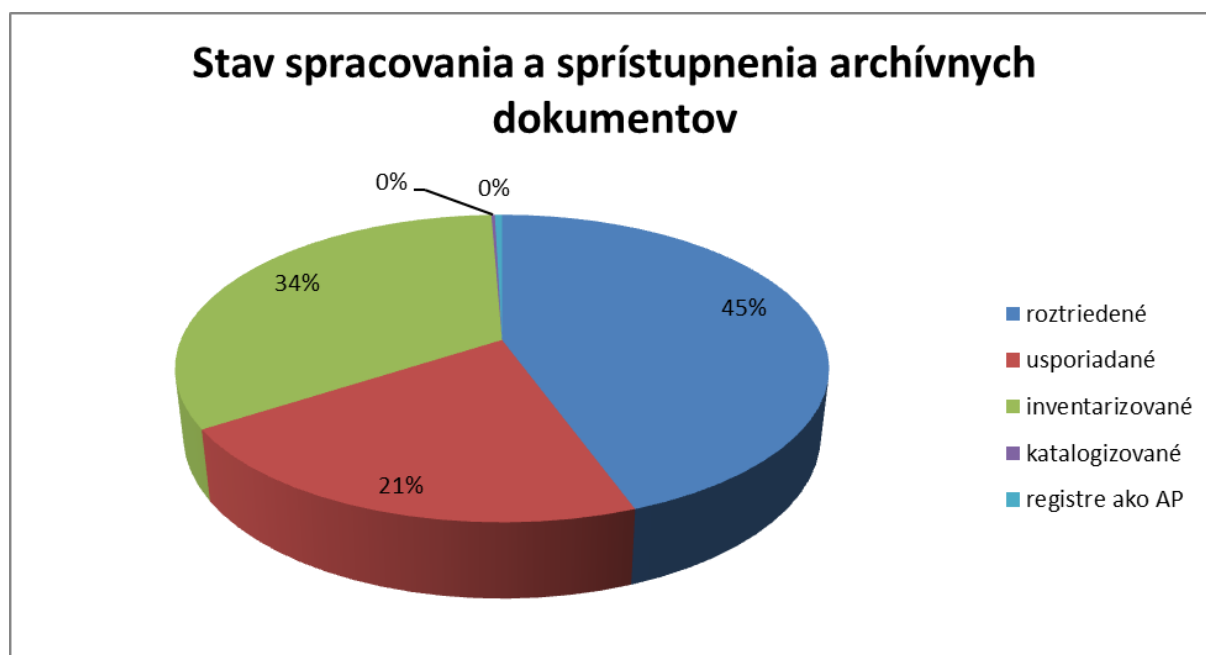
Ďalej sme usporiadali a zinventarizovali nasledovné fondy: Okresná poľnohospodárska správa v Topoľčanoch (1966 – 1996), Okresný národný výbor v Topoľčanoch – odbor kultúry (1911) 1945 – 1990 (1991), Poľnohospodárske družstvo Bebrava, Veľké Chlievany 1957 – 2011, Obvodný úrad miestnych národných výborov

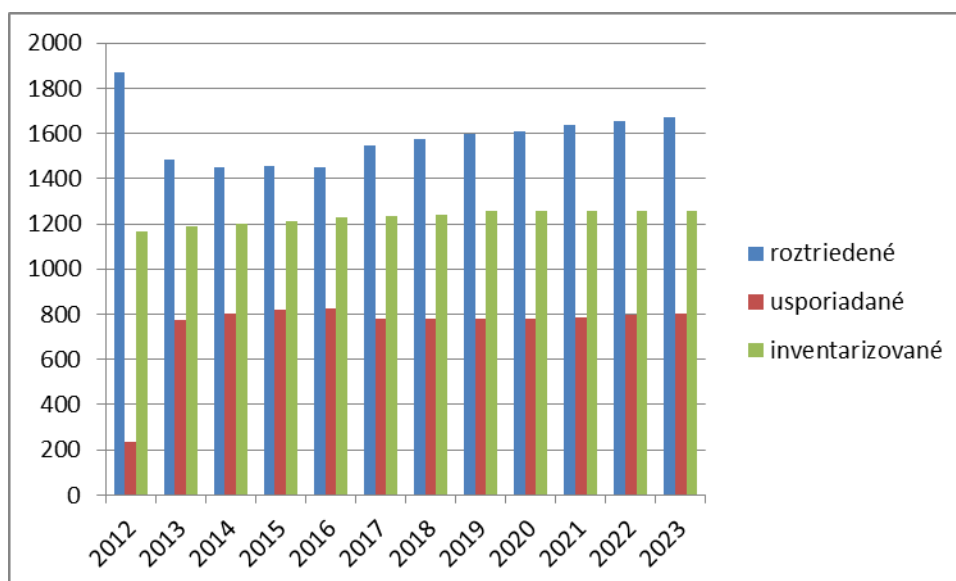
v Topoľčanoch 1945 – 1950, Obvodný notársky úrad v Bánovciach nad Bebravou - okolie 1887 – 1945 (1952), Obvodný notársky úrad v Bojnej 1774 – 1945 (1950), Obvodný notársky úrad v Bošanoch 1886 – 1945 (1950), Obvodný notársky úrad v Dežericiach 1849 – 19456 (1954), Obvodný notársky úrad v Dolných Držkovciach 1894 – 1945 (1950), Obvodný notársky úrad v Horných Obdokovciach 1888 – 1945 (1950), Obvodný notársky úrad v Chynoranoch 1871 – 1945 (1953), Obvodný notársky úrad v Tovarníkoch 1891 – 1945 (1950), Obvodný notársky úrad v Preseľanoch 1886 – 1945 (1950), Obvodný notársky úrad v Topoľčanoch 1873 – 1945 (1958) a Zbierka plagátov a letákov (1918) 1920 – 2016.

V rámci rezortnej úlohy bolo v tomto roku vypracovaných 6 opisov archívnych fondov podľa štandardu ISAD (G): fond Miestny národný výbor v Kšínnej 1950 – 1990, Miestny národný výbor v Malých Hostiach 1954 – 1990, Miestny národný výbor v Klátovej Novej Vsi 1950 – 1990, Miestny národný výbor v Krtovciach 1950 – 1990, Miestny národný výbor v malých Ripňanoch 1950 – 1990 a Miestny národný výbor v Miezgovciach 1950 – 1990.

Celkovo sa v priebehu roka spracovalo a sprístupnilo 32,68 bm archívnych dokumentov, z toho sa roztriedilo 17,2 bm, usporiadalo vrátane vnútorného vyradenia 9,12 bm, pričom sa z toho zinventarizovalo 1,20 bm a inventarizovalo 6,36 bm archívnych dokumentov. Všetky archívne pomôcky sa vyhotovili v elektronickej podobe v programe BACH – Inventáre.

K 31. 12. 2023 Archív v Topoľčanoch uschovával celkom 3923,38 bm archívnych dokumentov, v celkovom počte 1155 archívnych fondov. Z celkového počtu bm je 190,43 bm nespracovaných (4,82 %), 1669,6 bm roztriedených (42,30 %), 804,47 bm usporiadaných, (20,38 %), 1258,36 bm inventarizovaných (31,88 %) a 7,68 bm katalogizovaných (0,19 %).

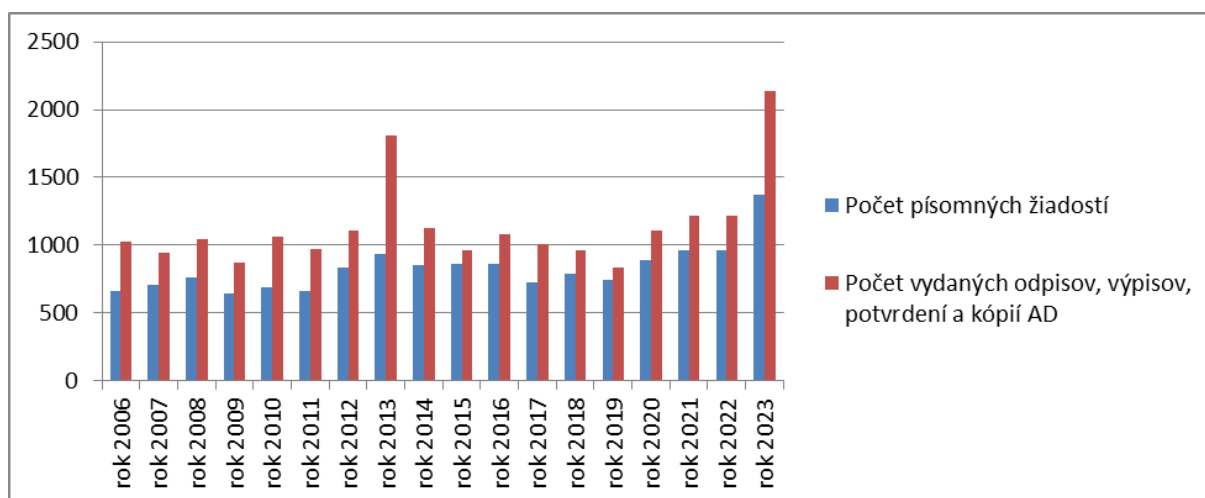

6. PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

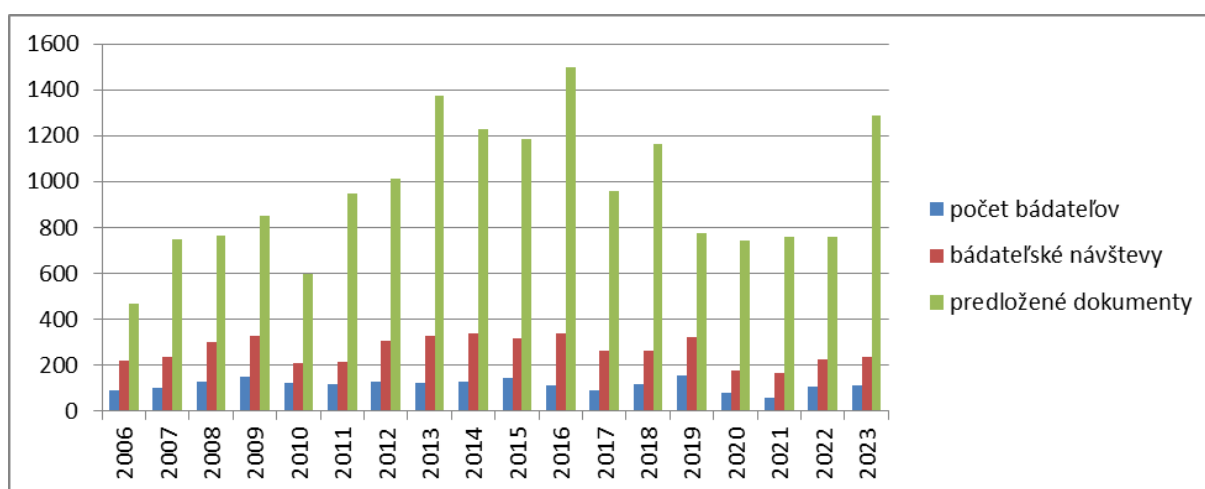
V tejto kapitole archív v roku 2023 vyčerpal až 519 dní a zároveň zaznamenal výraznú zmenu v počte žiadostí o správne informácie, ktorých bolo 1374, to znamená o 415 viac žiadostí ako v minulom roku 2022 (959). Naďalej ide dlhodobo o najdominantnejší úsek odbornej činnosti archívu. Spôsobuje to vysoký počet bádateľských návštev a veľký počet žiadostí v správnej agende.

Vydaných bolo 2138 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov, čo je výrazný nárast oproti roku 2022 (1213). Tento stav potvrdzuje opätovný kontinuálny nárast správnej agendy. Na poplatkoch sa celkovo vybralo 791,45 EUR, z toho správne poplatky vybrané podľa zákona o správnych poplatkoch predstavovali 338,00 EUR a poplatky vybrané za služby archívu predstavovali 453,45 EUR (kopírovanie, fotenie a skenovanie dokumentov). Správne poplatky boli evidované v module správnych poplatkov (e-kolok). Naďalej prevažovali žiadosti o vyhľadanie dokumentov k majetkovoprávnym záležitostiam občanov, dokumentov týkajúcich sa školskej a sociálnej agendy, stavebnej agendy (kolaudačné a stavebné rozhodnutia) a matričnej agendy (výpisy matriky, podklady pre rodné listy a iné).

Stránky pri kontakte s archívom uprednostňovali elektronické podania – prostredníctvom e-mailu, elektronickej schránky MV SR, ale aj telefonické a listinné podania. Zamestnanci archívu komunikovali s orgánmi verejnej moci, s právnickými a fyzickými osobami prevažne elektronicky a vybavené podania odosieli prevažne formou Centrálného úradného doručovania, okrem osvedčených kópií archívnych dokumentov.

V roku 2023 bol počet bádateľských návštev 235, čo je oproti minulému roku 2022 vyšší počet (222) a zároveň aj počet bádateľov bol vyšší - 113 (v roku 2022 to bolo 104), ktorým sme predložili 512 ks archívnych dokumentov, 91 fasciklov a 684 archívnych škatúl. Väčšina bádateľov sa venovala témam v rámci regionálnych dejín (obecné monografie), dejín školstva a hospodárstva a tiež genealógii.

7. PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Na úseku príručnej knižnice bolo vyčerpaných 8 dní, ktoré boli venované evidencii prírastkov a pokračovali sme v katalogizovaní zväzkov v aplikácii Knižnica. Časť pracovných dní bola odpracovaná pri dislokácii časti knižnice v suteréne archívu. Archív eviduje k 31. 12. 2023 spolu 3946 publikácií, pričom získal do knižnice 24 nových zväzkov. Pokračovalo sa v katalogizovaní knižničného fondu (46 záznamov) a celkovo evidovaných titulov v aplikácii Knižnica predstavuje 1981 záznamov. Požiadavky archívu na akvizičný nákup kníh nie sú zatiaľ realizované, a preto sa príručná knižnica už niekoľko rokov nedopĺňa systematicky

podľa aktuálnych odborných požiadaviek. Prevažnú časť nových kníh archív získal darom alebo výmenou od spolupracujúcich vedeckých a kultúrnych inštitúcií, od zahraničných partnerov a tiež darom od zamestnancov iných archívov z vlastnej publikačnej činnosti.

7. VÝSKUMNÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Medzi dôležitý sektor odbornej činnosti archívu v oblasti sprístupňovania archívnych dokumentov, pri prezentácii archívneho dedičstva ako kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky a tiež v oblasti prezentácie výsledkov bádania zamestnancov archívu, patrí kultúrno-osvetová a propagačná činnosť archívu. V tomto roku sa opäť uskutočnili viaceré tradičné podujatia a projekty – exkurzie, deň otvorených dverí, prednášky, semináre a iné, ktoré archív každoročne organizuje.

Od 23. 06 2023 až do 01. 06. 2024 sa uskutočnili v priestoroch archívu viaceré tematické podujatia a projekty, ktoré sa viazali k architektúre mesta Topoľčany. Pri tejto príležitosti topoľčiansky archív dňa 23. júna 2023, v rámci Dňa otvorených dverí, už po štrnásťkrát otvoril svoje priestory pre verejnosť, pod názvom „*Architektúra skrytá v archíve*“. Návštevníci mohli nahliadnuť do zaujímavých archívnych dokumentov, projektových dokumentácií, plánov, fotografií a plagátov. Počas dňa otvorených dverí odzneli viaceré prednášky, napr. prednáška „Archív v Topoľčanoch v minulosti a prítomnosti“ alebo tematicky zameraná prednáška "Slovenskí architekti a stavitelia v Topoľčanoch". Návštevníci si súčasne mohli pozrieť výstavu tematicky sa viažucu k architektúre v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany, ktorá bola v priestoroch archívu nainštalovaná od 1. júna 2023 až do 1. júna 2024. Zároveň si mohli návštevníci pozrieť výstavu tematicky sa viažucu k židovskej komunite v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany, ktorá bola v priestoroch archívu nainštalovaná od 1. júna 2022 až do 1. júna 2023. Výstava sa viazala k 80. výročiu od prijatia protizidovských opatrení (2021).

Z rezortných úloh sa v roku 2023 aktívne pracovalo aj s aplikáciou EPAP, kde zamestnanci archívu zaevidovali 20 ks pečatí, pričom spolu je v aplikácii zaevidovaných 85 pečatí a pečatidiel nachádzajúcich sa v archívnych fondoch topoľčianskeho archívu. Archív sa aktívne podieľal aj na ďalších rezortných úlohách, a to: „100 rokov reforiem verejnej správy na Slovensku“ a „Slovensko v obrazoch“. V rámci rezortnej úlohy „Slovensko v obrazoch“ sme zaslali archívne dokumenty a fotografie spolu s popiskami k Topoľčianskej radnici a k Topoľčianskemu hradu nachádzajúceho sa v obci Podhradie. Zároveň fotografie radnice v Topoľčanoch budú uverejnené v kalendári radníc slovenských miest v roku 2024, ktorý pripravuje odbor archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR. Vernisáž výstavy „Slovensko v obrazoch“ sa uskutoční 6. februára 2024 v Bratislave, na ktorej sa zúčastníme.

Zamestnanci archívu sa aktívne zúčastnili na viacerých konferenciách a seminároch, na ktorých odzneli ich prednášky.

V spolupráci s Krúžkom historikov SHS v Topoľčanoch sme zorganizovali seminár "Slovenskí architekti a stavitelia v Topoľčanoch" dňa 21. septembra 2023 v Tribečskom osvetovom stredisku, na ktorom odznela prednáška Lucie Macalíkovej pod názvom „Stavebná dokumentácia v archívnych fondoch Štátneho archívu v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany“.

V mesiaci november 2023 sme zorganizovali slávnostnú vernisáž (03. 11.), ktorá bola spojená s otvorením unikátnej a putovnej výstavy „Slovensko v štátnej symbolike“. Výstavu pripravil odbor archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR, pri príležitosti 30. výročia prijatia Ústavy Slovenskej republiky. Otvorenia slávnostnej vernisáže v Galérii v Topoľčanoch sa zúčastnil aj autor výstavy PhDr. Ladislav Vrtel – herold Slovenska.

Výstava bola prístupná verejnosti do 15. novembra 2023. Záštitu nad výstavou prevzala primátorka Topoľčian JUDr. Alexandra Gieciová.

Ďalej sme uskutočnili výskum archívnych dokumentov k výstavám, ku dňu otvorených dverí a k jednotlivým exkurziám, ktoré sa pravidelne uskutočňujú v priestoroch archívu. Exkurzie a prednášky o archíve sa uskutočňujú pre žiakov základných a stredných škôl, zároveň pravidelne organizujeme aj interaktívnu hodinu na tému „Pomocné vedy historické a sprístupňovanie archívnych dokumentov“.

Individuálny výskum zamestnancov archívu sa sústreďoval na výskum architektúry v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany.

V publikačnej činnosti naďalej prevažovali príspevky do regionálnej tlače (MY Topoľčianske noviny), rozhovor pre rádio YES Topoľčany pri príležitosti otvorenia slávnostnej vernisáž k výstave "Slovensko v štátnej symbolike", 03. 11. 2023, Galéria Topoľčany.

V kultúrno-osvetovej činnosti archív spolupracoval s viacerými kultúrnymi inštitúciami: a samosprávou: Tribečským múzeom v Topoľčanoch, Tribečským osvetovým strediskom v Topoľčanoch, Mestským kultúrnym strediskom v Topoľčanoch, Tribečskou knižnicou v Topoľčanoch, Slovanským múzeom A. S. Puškina v Brodzanoch, s Klubom absolventov Baťovej školy práce v Partizánskom, Krúžkom historikov SHS v Topoľčanoch a s mestskými a obecnými úradmi v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany.

Deň otvorených dverí v topoľčianskom archíve, 23. 06. 2023

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany

Vás pozývajú na

XIV. ROČNÍK DŇA OTVORENÝCH DVERÍ

v piatok 23. júna 2023

od 9.00 do 18.00 h

pod názvom

ARCHITEKTÚRA SKRYTÁ V ARCHÍVE

Program:

**Projektová dokumentácia vybraných stavieb v okresoch
 Topoľčany, Bánovce nad Bebravou a Partizánske**

**Klenoty topoľčianskeho archívu
 (prezentácia najvzácnejších archívnych dokumentov)**

Archív v minulosti a súčasnosti

**Komentovaná výstava sa uskutoční v priestoroch Štátneho archívu
 v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany, Pod kalváriou 2140**

ŠTÁTNY ARCHÍV V NITRE
 PRACOVISKO ARCHÍV TOPOĽČANY

Deň otvorených dverí v topoľčianskom archíve, 23.06.2023

Topoľčianske archivárky – kolektív zamestnancov Archívu v Topoľčanoch počas Dňa otvorených dverí, 23. 06. 2023 (zľava Mgr. Veronika Madejová, Janka Danišová, PhDr. Soňa Šumová (vedúca archívu), Zdenka Hudcová, Lucia Macalíková)

Deň otvorených dverí v topoľčianskom archíve, 23. 06. 2023 – návšteva zo Štátneho archívu v Nitre a bývalých zamestnancov (Milan Mišovič) odboru archívov a registratúr MV SR

Výstava „Slovensko v štátnej symbolike“, Galéria Topoľčany, v dňoch 3. 11 – 15. 11. 2023

Zamestnanci Archívu v Topoľčanoch inštalujú výstavu „Slovensko v štátnej symbolike“ spolu so zamestnancami Štátneho archívu v Nitre

**Slávnostná vernisáž, ktorá bola spojená s otvorením unikátnej a putovnej výstavy
„Slovensko v štátnej symbolike“, Galéria Topoľčany, 3. 11. 2023**

Autor výstavy PhDr. Ladislav Vrtel – herold Slovenska

Primátorka mesta Topoľčany JUDr. Alexandra Gieciová (vľavo) a PhDr. Soňa Šumová – vedúca Archívu v Topoľčanoch (vpravo)

Topoľčianske archivárky (Mgr. Lucia Macalíková, Janka Danišová, PhDr. Soňa Šumová – vedúca archívu, Veronika Madejová, Zdenka Hudecová) a PhDr. Ladislav Vrtel

9. ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA

V tejto oblasti bolo vyčerpaných 90 pracovných dní, čo je porovnateľný stav s rokom 2022 (96 dní). Tento úsek činnosti súvisí s aktivitami vedúceho archívu, ktorých náplňou je riadenie archívu v personálnej a hospodársko-technickej oblasti. Značná časť dní v tejto kapitole sa čerpala na riešenie technického stavu a ochrany budovy archívu a tiež materiálo-technických potrieb (objednávanie tlačovín, evidencia dochádzky a stravných lístkov, riešenie požiadaviek s Jednotkou podpory v Topolčanoch a Centrom podpory Nitra, firmou Atalian a. s. zabezpečujúcou údržbu a upratovacie služby). Jadro tejto práce bolo vo vedení rôznych porád, konzultácií so zamestnancami pri plnení ich úloh, kontrole a vykazovaní ich činnosti a v riešení administratívnych a ekonomických vecí s Jednotkou podpory v Topolčanoch a Centrom podpory Nitra.

V rámci zvyšovania svojej odbornosti sa zamestnanci archívu každoročne zúčastňujú viacerých odborných seminárov a konferencií organizovaných Spoločnosťou slovenských archivárov, Slovenskou historickou spoločnosťou a školení organizovaných Inštitútom verejnej správy v Bratislave. V roku 2023 sa zamestnanci zúčastnili aj vzdelávacích aktivít, a to výlučne online formou.

V roku 2023 pokračovali aj pracovné stretnutia s kolegami – priateľmi zo Štátneho okresného archívu v Zlíne, ktorých počiatky siahajú do roku 1978, venované predovšetkým výskumu baťovskej tradície v regióne, získavaniu nových poznatkov v skúmanej problematike, zároveň venované aj výmene skúseností a tiež prezentácii a propagácii archívneho dedičstva. V priebehu 44 rokov sme s našimi priateľmi zo Zlína každý rok tradične stretli, buď v Zlíne alebo v Topolčanoch. Opätovne sme sa stretli 10. novembra 2023 už tradične v Archíve v Topolčanoch. V rámci programu sme navštívili aj Štátny archív v Nitre, kde sme si prezreli budovu archívu a zároveň aj najzaujímavejšie archívne fondy a archívne dokumenty, ktoré sa nachádzajú v jeho depotoch.

Archivári zo Zlína a Topolčian počas návštevy v Archíve v Topolčanoch dňa 10.novembra 2023

Archivári zo Zlína, Topoľčian a Nitry počas exkurzie v Štátnom archíve v Nitre dňa 10.novembra 2023 v Topoľčanoch

PhDr. Soňa Šumová
vedúca archívu